

Տեսանկիւն

«Ով, Որ Զաջ Է Ի՞նչ Կը Սպասէ»

Վերջերս քաղաքական սուր օրակարգի նիւթ հանդիսացաւ Արցախի Հանրապետութեան Բերձորի շրջանը, ըստ պայմանաւորութեան, թշնամիին յանձնելու լուրը, որ լրատուական թեմայէն անդին ալ անցնելով, հաստատուեցաւ Հայաստանի իշխանութիւններուն կողմէ: Ցաւալի իրականութիւն Է Հայրենիքէն կտոր մը եւս կորսնցնելը: Սակայն չկայ որոշում կամ կարգադրութիւն, որ կարելի չէ շրջանցել Ժողովրդային պնդումով ու կամքով:

Բերձորը այսօր կարիքը ունի իւրաքանչիւր հայորդիի: Բերձորը պէտք Է պահել այսօր, որպէսզի ապագային ստիպուած չըլլանք իր կորուստին նուիրուած բանաստեղծութիւններ գրելու...: Հեռակայ հայրենասիրութիւնը, այստեղ ո՛չ մէկ բանի կը ծառայէ: Հայրենիքը կարիքը ունի գործնական հայրենասերներու: Իւրաքանչիւր հայորդիի պարտքն Է այսօր զօրակցիլ, ըստ ամօթալի պայմանաւորութեան մը թշնամիին յանձնուելու ծրագրի գոհ՝ Զաջաթաղի Բերձոր քաղաքի, Աղաւնօ ու Սուս գիւղերուն քաջարի բնակիչներուն:

Նկարին մէջի Հայ փոքրիկը՝ Յարութիւն Յարութիւնեանն Է: Ծանօթացէ՛ք այս մանչուկին: Ան բնակիչն Է Աղաւնօ գիւղին: Ան իր ընտանիքով ու հարեաններով կը պայքարի մնալ իր գիւղին մէջ եւ այնտեղ ապրիլ ու ստեղծագործել:

Մեզմէ ոեւէ մէկուն կեանքը աւելի թանկ չէ քան Յարութիւնինը: Ամառուայ եղանակին դէպի Թուրքիոյ «տեսարժան» վայրերը զբօսաշրջութիւն ծրագրող կամ Երեւանի Հիւսիսային պողոտայի քաֆէներուն մէջ հայրենասիրութիւն ընող հայերուն, այս սիւնակով այսօր, կոչ կ'ուղղեմ փոխարէնը այցելել Արցախ ու ծանօթանալ Բերձորի բնակիչ Յարութիւնին, իր հասակակիցներուն ու իրենց ծնողներուն: Ամէն միջոցներով խրախուսել անոնց կառչած մնալու հայրենի հողին:

«Ով, որ քաջ Է ի՞նչ կը սպասէ»:

ՍԵՒԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Լիբանանեան Լուրեր

Իսրայէլ Դժուարութիւն Ունեցած Է Վար Առնելու «Հրգպալլա»-ի Դէպի «Քարիշ» Ուղարկած ԱԹՍ-ները

Իսրայէլեան Walla կայքը կը նշէ, որ «օդային ուժերը դժուարութեամբ խոցած են «Հրգպալլա»-ի անօդաչու թռչող սարքը, որ արձակուած Է «Քարիշ» հարթակի ուղղութեամբ, նշելով որ «կործանիչները նոյնիսկ չեն նկատած, որ մէկ այլ անօդաչու թռչող սարք արձակուած Է դէպի հարթակէ, եւ այդ խոցուած Է «Պարաք» հրթիռով, ռազմական նաւատորմէ:

Ըստ «Արեւելք»-ին, տուեալ կայքը կը նշէ, որ «Իսրայէլեան բանակը կը պարծենայ խափանելով «Հրգպալլա»-ին պատկանող 3 անօդաչու թռչող սարքերը, որոնք ճանապարհին էին դէպի «Քարիշ» կազային հարթակ, սակայն նախնական հետաքննութիւնը ցոյց տուած Է, որ բանակը դժուարացած Է հետեւելու երկրորդ անօդաչուին եւ հրթիռ արձակելու անոր ուղղութեամբ: Նոյնպէս «օդաչուները դժուարութեամբ յայտնաբերած են երրորդ անօդաչու թռչող սարքը, քանի որ այն կը թռչէր ցած բարձրութեան վրայ»:

Նշենք, որ Շաբաթ օր Լիբանանի մէջ Իսլամական դիմադրութիւնը յայտարարեց 3 անգէն անօդաչու սարքեր արձակելու մասին Քարիշի դաշտին մէջ «Վիճելի տարածքի» ուղղութեամբ: Իսրայէլեան լրատուամիջոցները կ'արտացոլեն իսրայէլեան վախը Քարիշի դաշտին մէջ «Հրգպալլա»-ի յետագայ յարձակումներէն, իսկ իսրայէլեան Walla կայքը կը նշէ, որ «Հրգպալլա»-ի կողմէ հարթակի ուղղութեամբ արձակուած անօդաչու սարքերը նպատակ ունին Իսրայէլին ուղերձ յղել՝ «պէտք Է արձագանգել մեր պահանջներուն»: Ան միաժամանակ ընդգծած Է, որ «Իսրայէլ մտադիր չէ սրելու իրավիճակը «Հրգպալլա»-ի հետ»:

««Հրգպալլա»-ն ի վիճակի Է միաժամանակ հարիւրաւոր անօդաչու թռչող սարքերով հարուածելու Իսրայէլի ռազմավարական թիրախները», ըսած Է իսրայէլեան պահեստազօրի սպայ Ամիր Աւիւնի՝ յաւելելով, որ «վերջին տասնամեակին «Հրգպալլա»-ն իր սպառնազինութիւնը 50-էն հասցուցած Է աւելի քան 2000-ի»:

Հայկական Լուրեր

Արտաքին Զաղաքականութիւնը Եւ «Կարմիր Գիծեր»ը. Դաւիթ Բաբայեան

Արտաքին քաղաքականութեան մէջ շատ կարեւոր են կարմիր գիծերը, որոնց հատումը անխուսափելիօրէն կրնայ աղետի յանգեցնել:

Այս մասին ֆէյսպուքեան իր էջով գրառում կատարած Է Արցախի հանրապետութեան արտաքին գործոց նախարար Դաւիթ Բաբայեանը:

«Բայց արդիւնաւէտ արտաքին քաղաքականութիւն իրականացնելու համար անհրաժեշտ Է նաեւ

պետական կառավարման ոլորտում կարմիր գծերի խստիւ պահպանում, մասնաւորապէս՝ պետական տարբեր կառոյցների գործառնութեային լիազօրութիւնների յստակ պահպանում: Սա յատկապէս կարեւոր Է այն երկրների համար, որոնք գտնուում են իրենց պատմութեան վճռորոշ փուլերում», գրած Է ան:

Հովանաւորութեամբ՝
Հայաստանի Հանրապետութեան Դեսպանատան Մշակութային բաժնի
Կազմակերպութեամբ՝
ԹՄՍ Լիբանանի Տեղական Վարչութեան
Under the patronage of The Cultural Department of the Embassy of Armenia
TCA District Committee of Lebanon
Կը ներկայացնէ՝ / Presents

The Youth Band

(Annual Concert)

Երաժշտական Ղեկավար՝ Վիգէն Զալեան / Music Director: Vicken Chalian

Տեղի կ'ունենայ, 31 Յուլիս 2022, Ժամ՝ 20:00, Յովհաննէս Պողոսեան սրահ, Պուրճ Համմուտ
July 31 2022, at 8:00 p.m., at Hovhannes Boghossian Theater, Bourj Hammoud

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Սրբազնագոյն Հայրապետին Ձեռամբ Անթիլիասի Մայրավանքին Մէջ Սրբալոյս Միւռնի Օրհնութիւն Կատարուեցաւ

Հայ եկեղեցին վերանորոգող ու մարդ անհատի հոգին մաքրող արարողութիւնը՝ Սրբալոյս Միւռնի օրհնութիւնը կատարուեցաւ Անթիլիասի Մայրավանքի շրջափակին մէջ, որ անանդութեան համաձայն տեղի կ'ունենայ եօթը տարին անգամ մը: Հասած է ժամը Միւռնիօրհնութեան: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան պատմութեան Անթիլիասական շրջանի տասներորդ Միւռնիօրհնութիւնն է որ կատարուեցաւ: Աշխարհի չորս անկիւններէն հայ եկեղեցւոյ հաւատարիմ զաւակներ եկած են մասնակից դառնալու եւ դիտելու, թէ ինչպէս Կիլիկիոյ Ս. Աթոռի Սրբազնագոյն Արամ Ա. Կաթողիկոսը՝ Գրիգոր Լուսաւորիչէն Սիս հասած Սրբալոյս Միւռնը Անթիլիասի Նոր Սուրբ Միւռնին մէջ կը հեղու:

Արդարեւ, Ուրբաթ, 1 Յուլիս 2022-ին, երեկոյեան ժամը 07:00-ին, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը Եպիսկոպոսապետի հանդերձաւորումով դուրս եկաւ Վեհարանէն գլխաւորելու եւ նախագահելու Սրբալոյս Միւռնի օրհնութեան Հայրապետական շքերթն ու արարողութիւնը: Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի Աջը պահպանող պատմական արկղը շալկող երկու հոգեւորականներ, Ս. Էջմիածնի Միւռնը, հին Միւռնը, բալասանը եւ վարդի իւղը բռնող եպիսկոպոսներ եւ միաբան հայրեր, հանդիսաւոր թափօր կազմած հասան Մայր Տաճարի մուտքին բարձրացած Ս. Խորան: Բազմահազար ուխտաւորներ արդէն օրեր առաջ սկսած էին ժամանել Անթիլիասի Մայրավանք՝ Հայաստանէն եւ Սփիւռքի զանազան գաղութներէն: Ուխտաւորներու ներկայութեամբ առաւել եւս զեղեցկացած էր Անթիլիասի Մայրավանքի շրջափակը: Հոծ թիւով հաւատացեալներու ներկայութիւնը կը հաստատէր մեր ժողովուրդի ամուր կապուածութիւնն ու հաւատարմութիւնը հայ եկեղեցւոյ, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ անոր հաւատքի առաքելութեան նկատմամբ:

Սրբալոյս Միւռնի օրհնութեան արարողութեան նախագահեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան թեմակալ առաջնորդներու շարքին, սրբազան արարողութեան իրենց մասնակցութիւնը բերին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան ներկայացուցիչներ Գերշ. Տ. Մուշեղ Եպս. Պապայեան եւ Գերշ. Տ. Վրթանէս Եպս. Աբրահամեան. իսկ Կոստանդնուպոլսոյ Հայոց Պատրիարքութենէն՝ Գերշ. Տ. Արամ Արք. Աթէշեան:

Սրբազան արարողութեան ներկայ եւ աղօթակից էին զանազան եկեղեցիներու՝ Ասորի եկեղեցւոյ պետ Նորին Սրբութիւն Աֆրամ Բ. Պատրիարքը, Ֆրանսիս Պապին անձնական ներկայացուցիչը, ինչպէս

Նաեւ Ղպտի Ուղղափառ, Մարոնիթ, Յոյն Ուղղափառ, Յոյն Կաթօլիկ, Ասորի Կաթօլիկ, Հայ Կաթօլիկ, Քաղղէացի, Աւետարանական եկեղեցիներու ներկայացուցիչներ: Ներկայ էին նաեւ պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, Լիբանանի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանը, Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան անդամներ, մարմիններու եւ միութիւններու ներկայացուցիչներ եւ մեծ թիւով հաւատացեալ ուխտաւորներ: Չանազան եկեղեցիներու պետերը, որոնք չկրցան անձամբ եւ կամ ներկայացուցիչներու միջոցաւ ներկայ գտնուիլ արարողութեան, շնորհաւորական նամակներ յղեցին Վեհափառ Հայրապետին: Միւռնիօրհնութեան կնքահայրութիւնը ստանձնած էր Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Ազգային Վարչութեան փոխ առեւտապետ Սիւր Տէր Յովհաննէսեան: Հայրապետական Ամա Հովանիս բռնելու պատիւը տրուեցաւ Ստեփան Տէր Պետրոսեանի, Կարօ Էշկիեանի, Յովսէփ Աւետեանի, Չաւեն Կեօնճեանի, Գրիգոր Մահսէրճեանի, Վարդան Նարինեանի, Վարդգէս Մահսէսեանի եւ Հրաչ Յակոբեանի:

Շար. Էջ 08

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սուրբ Էջմիածնի Կրօնասէր Տիկնանց Համախմբումի Վարչութեան Կազմակերպութեամբ Հանդիպում Հայրենի Հոգեւորականներու Հետ

Հինգշաբթի, 30 Յունիս 2022, կեսօրէ ետք ժամը 4-ին, Սուրբ Էջմիածնի Կրօնասէր Տիկնանց Համախմբումի կազմակերպութեամբ հանդիպում մը տեղի ունեցաւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինէն Լիբանան ժամանած, Գերշ. Մուշեղ Եպիսկոպոս Բաբայեանի՝ Լուսարարապետ, Վանական խորհուրդի առեւտապետ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի՝

Գերշ. Վրթանէս Եպիսկոպոս Աբրահամեանի, Առաջնորդ Արցախի թեմի, Ռմէլի

Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ սրահին մէջ:

Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ սրահը լեցուն էր հաւատացեալներով: Առեւտապետուհի Տիկ. Անահիտ Տանճիկեան, Սուրբ Էջմիածնի Կրօնասէր Տիկնանց Համախմբումի անունով բարի գալուստ մաղթեց հայրենիքէն ժամանած հոգեւորականներուն, ինչպէս նաև բոլոր ներկաներուն: Ան ձեռներեցօրէն վարեց շուրջ մէկ ժամ տեւող յայտագիրը:

Սրբազան հայրերը ներկաներուն ծանօթացուցին իրենց գործունեութեան և կատարած աշխատանքներուն:

Գեղարուեստական կոկիկ յայտագիրին մաս կազմեցին

Անի Եփրեմեան և Գեորգ Զէշիշեան՝ արցախեան ասմունքներով և տուտուկի նուագով:

Ապա ներկաները հարցումներ ուղղեցին Սրբազան հայրերուն: հանդիպումը փակուեցաւ Պահպանիչով:

Շնորհակալութեան խօսք բոլորին, ի մասնաւորի՝ բարերարներուն, Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ Հոգեւոր հովիւ Տէր Ղեւոնդ Լոշիաճեանին, Տիկնանց միութեան վարչականներուն, թաղական խորհուրդի անդամներուն, որոնք սիրայօժար աջակցեցան ձեռնարկին յաջողութեան:

Սրբալոյս Միւռնոն՝ Անցեալի Հաւատք, Ներկայի Պատգամ եւ Ապագայի Տեսիլք

ՍԱՐԳԻՍ ԱԲՂ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Միաբանութիւն

Մասնակի ակնարկութիւններով ու ընդարձակ բացատրութիւններով օժման անուշաբոյր իւղին՝ երկնաբոյր Միւռնոնին, նախագործածութեան ձեւն ու պատրաստութեան մանրամասնութիւնները կը տեսնենք Հին Կտակարանի էջերուն մէջ: Սակայն, քայլ մը աւելի խորանալով, գայն կը գտնենք Հօր Աստուծոյ ստեղծագործ խօսքին մէջ, երբ Ան կ'արարչագործէ լոյսը, որ ընդմիջտ բարի եւ սուրբ է: Ահաւասիկ սրբալոյս Միւռնոնին նախապատկերը ստեղծագործութեան պատմութեան մէջ: Հոն, տեսանելի ու շօշափելի իւղէ մը անդին, կը պատկերուի Աստուածային զօրութիւնը, որմէ կոյրեր լոյս աշխարհի կը ծանօթանան, կաղեր կը քալեն, համրեր կը խօսին ու ախտեր կը փարատին: Այո՛ր, յաւիտենական փայլատակումէն մեզի հասած զգալի ճառագայթ մըն է Միւռնոնը:

Որքան անիմանալի ու անըմբռնելի մեծութիւն է Աստուած, որ իր իսկ արարչագործութեան ընդմէջէն կը մօտենայ իր ստեղծագործութեան: Կենսատուն՝ կենսունակ բերքով կ'այցելէ մարդկութեան, կ'օծէ ու կը սրբէ գայն: Տէրը, գետնէն բուսած ծաղիկներով, անոնց հիւթերով, կնորուկի տեսակներով, ստորերկրեայ արմատներով ճոխացուած ձիթախոտով երկինքը կը միացնէ երկրին՝ տաճարներ ու քահանաներ օծելով: Արդարեւ, Աստուծոյ պարգեւատու աջին առատաձեռնութեան պերճախօս արտայայտութիւնն է Միւռնոնը: Անհասկնալի, բայց իրաւ...:

Այս յօդուածով, մարդկային կարողութեան սահմաններուն մէջ, սրբալոյս Միւռնոնէն բխող լոյս ճշմարտութիւնները փոխանցելու ճիգն է որ պիտի կատարուի: Ուստի, կեդրոնանալով Միւռնոնի խորհուրդը յայտնող երեք իրականութիւններու վրայ.-

Ա) Միւռնոնը հաւատք է: Սովորական անուշաբոյր իւղ ըլլալէ վեր, քրիստոնէական վսեմ հաւատքին արտայայտութեան ամենահարազատ ու տիեզերականացած արտացոլացումը հանդիսացած է Միւռնոնը: Հկայ քրիստոնէայ առանց միւռնոնածութեան: Աւանդական կոչուած եկեղեցիներու ընտանիքին մօտ, Միւռնոնը սրբութիւն սրբոց կը սեպուի: Այսպէս.- ինչպէս գինին ու նշխարը Աստուածային խորին խորհուրդով ճշմարտապէս կը փոխարկուի մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի արեան ու մարմնոյն, նոյնպէս՝ բազմատեսակ իւղերու, հիւթերու, արմատներու ու ծաղիկներու միացումով գոյացած Միւռնոնը, աղօթքներով ու շարականներով կը փոխարկուի Աստուածային շտեմարանի, ուրկէ կը բաշխուի Ս. Հոգւոյն շնորհքները (Կիւրեղ Երուսաղէմացի): Ուրեմն, Զրիստոսի արեան ու մարմնոյն չափ անհրաժեշտ է Միւռնոնի օծութիւնը: Միւռնոնի միջոցաւ Սուրբ Հոգին կը հանգչի մեր վրայ, իսկ դրոշմի խորհուրդով Ամենասուրբը կը մաքրէ մարդուն մարմնի անդամները եւ կը վերածէ նորած տաճարի (Կղէմէս Աղեքսանդրացի): Հետեւաբար, այս իւղով օծուածները միայն կարելի է Զրիստոնէայ կոչել, որովհետեւ Միւռնոնով մարդկային ամբողջ էութիւնը կ'օծուի ու կը սրբուի: Միւռնոնով մարդը կը դառնայ Աստուծոյ օծեալը, այսինքն՝ Զրիստոսի ուղիէն ընթացողը (Ս. Կիպրիանոս): Այս բոլորը գիտնալով, կարելի չէ Միւռնոնը դիտել յատուկ նեկտարներու ու արմատներու միախառնումով պատրաստուած լոկ անուշաբոյր իւղ, այլ հարկ է հայիլ անոր իբրեւ շարժում ու կեանք ունեցող իրականութիւն: Զիթախոտը կամ բալասանը չէ որ գայն կը վերածէ Աստուածային զօրութեան: Միթէ կլիմայական պայմաններու բերումով աճող բոյսը Տիրոջ օրհնաբեր ներկայութեան երաշխիքն է: Զաւ լիցի: Հայ աշխարհի ցուրտ օդին պատճառով նաեւ շուշմայի ձեթով պատրաստուած է Միւռնոնը, եւ սա տառէն անդին ոգին նկատմամբ մեր ունեցած կառչածութեան ապացոյցն է: Մեր հաւատքին համաձայն, Հայրապետին աղօթքն ու օրհնութիւնն է որ աստուածային շնորհքը կը միացնէ ձեթին հետ: Հետեւաբար, առաւել կամ նուազ բան չկայ եթէ ձեթը ծառի պտուղէն կամ բոյսէն հանուած ըլլայ (Ս. Ներսէս Շնորհալի):

Այսպէս բնորոշուած է Միւռնոնը սուրբ հայրապետներուն կողմէ: Այսպէս հաւատացած են մեր նախնիները: Այս աւանդուած է մեզի, եւ մենք այս հաւատքով ու հաւատարմութեամբ կը պահենք աւանդութիւնը ու այս գիտակցութեամբ կը մօտենանք Սրբալոյս Միւռնոնին:

Բ) Միւռնոնը պատգամ է: Իր մէջ գաղափար ունեցող իւրաքանչիւր բառ,

իւրաքանչիւր նախադասութիւն եւ իւրաքանչիւր արտայայտութիւն նշանաբան մը կամ կարգախօս մը կը բովանդակէ: Իսկ իր մէջ կեանք ունեցող իւրաքանչիւր նիւթ երկնային պատգամ մը կը փոխանցէ: Աշխարհի մոլորակը, իր ունեցած կենսատու նիւթերով, զԱստուած քարոզող ու Արքայութիւն նկարագրող հռետոր վկան է: Իսկ, այս նիւթերուն միացումով գոյացած Միւռնոնը առաքինի գաղափարներու ու Զրիստոսական ուսուցումներու ամբողջութիւնն է:

Դարերէ եկող, սակայն չհինցող. պատմութենէն եկող, սակայն պատմութեան մէջ չթաղուող Միւռնոնի պատգամներէն է շուրջ 90 տարի առաջ Երջանկայիշատակ Բաբգէն Աթոռակից Կաթողիկոսի Անթիպատի Մայրավանքին մէջ արտասանած մէկ խօսքը, որ եղբայրական սերտ զգացումներով զարդարուած համերաշխութեան կոչ մըն էր ժողովուրդին: Թերեւս ան, պահ մը մտովի կը միանար 1915-ի նահատակներուն, կը յիշէր արիւնաօծ բազմութիւնը հայորդիներուն, եւ առ Տէր կ'աղաչէր, որպէսզի օրհնուած Միւռնոնով հաստատուին խաղաղութիւնն ու սէրը հայ հասարակութեան մէջ: Միւռնոնի յաւիտենական պատգամներէն է իրարահասկացողութիւնը: 1949-ի առաւօտուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան խորհրդանիշ եւ սիրտ՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարէն հնչող Երջանկայիշատակ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի ձայնը հայութիւնը կը հրաւիրէ իրարահասկացողութեան: Կը յիշեցնէր Երջանկայիշատակ Հայրապետը, թէ Միւռնոնը հայուն համար ինքնութեան օծում է եւ պատմական գիտակցութեան դրոշմ:

Միութեան կը կանչէր Միւռնոնը, Երջանկայիշատակ Չարեհ Ա. Կաթողիկոսին բերնով: Աղերս ունէր Հայրապետը, որ Սուրբ Հոգին իջնէ հայ ազգին վրայ եւ այդպիսով անիկա դառնայ մէկ հօտ, մէկ հովիւ եւ մէկ եկեղեցի՝ Միւռնոնով օծուած եւ անքակտելի կերպով իրար միացած:

Պարտաճանաչութեան ոգին էր որ կը փոխանցուէր Սուրբ Խորանէն 1965-ի Մայիսին, Երջանկայիշատակ Խորեն Ա. Կաթողիկոսի պատգամով: Ան Միւռնոնին մէջ կը տեսնէր պարտաճանաչութեան պատգամը, որ երկնածիր է ու ցանկալի: Նման միւս Հայրապետներուն, ան եւս կ'աղօթէր առ Ամենակալին Աստուծոյ, որ անփորձանք ու անխռով պահէ հայ Միւռնոնով օծուած փառապանծ ազգը հայկազնեան:

Հայութիւն կը պատգամէր Միւռնոնը Երջանկայիշատակ Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին համար: Հայ էր ան՝ որ կը մկրտուէր հայ աւագանէն ու կը դրոշմուէր բուրումնաւետ հայ Միւռնոնէն:

Ահաւասիկ Սրբալոյս Միւռնոնը: տասնամեակներ ու դարեր շարունակ աշխարհը յուզող տազնապներուն ու դժուարութիւններուն ուղեցոյց պատգամներ փոխանցեց՝ մեր հայրապետներուն լուսաբաշխ ու հոգեշահ խօսքերուն ընդմէջէն:

Իսկ վաղուան համար լո՛ւռ է Միւռնոնը: Բնաւ երբեք...:

Գ) Միւռնոնը տեսիլք է: Միւռնոնը Միւռնոնուածին համար մտքի լոյս եւ խոհականութեան հուր է: Իբրեւ քրիստոնէաներ ապագան կը դիտենք յոյսով ու տեսիլքով: Այս տարի տեսիլքի ու յոյսի իւղն է որ կ'օրհնուի ու կը պատրաստուի երախաները Աստուծոյ որդիներ եւ մարդը ապագայատեսիլ երկնախօս արարած դարձնելու: Այս գաղափարներուն ներշնչումը կը գտնենք Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսի պատգամներուն մէջ: Միւռնոնը անցեալէն՝ ներկայ, ու ներկայէն՝ ապագայ երկարող իբրեւ ոսկեօղակ կամուրջ կը ներկայացնէ Վեհափառ Հայրապետը, եւ հրաւէր կ'ուղղէ հայ ազգին այդ ճամբէն քալելու: Նորին Սրբութիւնը հայութեան հորիզոնին վրայ ինքնավստահութեան ոգին ամրապնդելու տեսիլքը պարզելով կ'ըսէ. **«Մենք անցեալ չենք, մենք պատմութիւն չենք, այլ անցեալէն եկող ու ներկայի մէջ ապագան տեսիլքով ապրող ու պայքարող ազգ ենք...: Միւռնոնը մեզ ապագային նայելու ամուր ինքնավստահութեամբ ու պայծառ տեսիլքով կը ջրդեղէ՝ մեր կեանքը աստուածային շնորհքներով հարստացնելու, մեր հաւատքը զօրացնելով, մեր վճռականութիւնը կռանելով, մեր կեանքի ճամբան լուսաւորելով»:**

Երիտասարդը միայն ներկան խանդավառողը, ոգեւորողն ու ներշնչողը չէ, այլ՝ ազգի մը գոյատեւման երաշխիքը: Եթէ կ'ուզենք սերունդներու գանձ մը ժառանգել, արժէք մը փոխանցել կամ սրբութիւն մը պահել երիտասարդութիւնը պէտք է կռանել: Վեհափառ Հայրապետը 2008-ին ապագայաւազ պատգամով Միւռնոնօրհնութեան պահուն երիտասարդութիւնը զգաստութեան կը հրաւիրէր՝ ըսելով. **«Արթուն կաց հայ երիտասարդ. Ամէն տեղ ու ամէն վայրկեան քու շուրջդ փչող հովերն ու հոսանքները թող չհեռացնեն քեզ քու արմատներէդ...: Դուն քու ճակտիդ ունիս դրոշմը հայ Միւռնոնին: Ամուր պահէ հաւատքդ, անբիժ՝ հայ Միւռնոնը, ու ներկայ աշխարհի փոթորիկներուն մէջ կեանքդ վերածէ հոգեւոր ու ազգային արժէքներով օծուն Միւռնոնաբոյր կեանքի»:**

Շար. Էջ 08

Լիբանանահայ Դպրոց

Չորս տարուան մէջ կրկնապատկուած թիւ մը.

59 Փոքրիկներ Մեսրոպեան Վարժարանի Ներկիզեան Մանկամսուրէն Անցան Մանկապարտէզ

24 Յունիս 2022-ին տեղի ունեցաւ Մեսրոպեան բարձրագոյն վարժարանի Ալիս Ներկիզեան մանկամսուրի ամաւերջի հանդէսը, որ մօտ մէկ ժամ ներկաները փոխադրեց մանկական անմիջականութեան գեղեցիկ աշխարհը՝ պարերով, երաժշտութեամբ, թատերական պատկերներով եւ վառ գոյներով առլեցուն:

2021-2022 տարեշրջանի աւարտին, Ներկիզեան մանկամսուրին հրաժեշտ տուին 59 փոքրիկներ. այս թիւը կրկնապատկւ է 2018-ին մանկամսուրը աւարտած փոքրիկներուն: Անոնք յառաջիկայ տարեշրջանին իրենց առաջին քայլերը պիտի կատարեն կրթութեան մէջ, որպէս բոլորն ալ դասարանի աշակերտներ:

Ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ մանկամսուրի պատասխանատու տիկին Թամար Ֆեւլեան Զեշիշեան: Ան ըսաւ, որ մանուկները կը

նմանին փոքրիկ հունտերու, որոնք աճելով կոչուած են դառնալու ծառեր: Ներկիզեան մանկամսուրին մէջ աշխատանք կը տարուի, որ այդ հունտերէն բարձրանան հաստատուն ծառեր, այսինքն, հիմքերը դրուին ապագայ մարդուն, որ պիտի ըլլայ ազատ, անկախ, ինքնաբաւ, ինքնավստահ եւ նախաձեռնող: Տիկին Թամար գոհունակութիւն արտայայտեց, որ մանկամսուրի անձնակազմը այս տարի եւս ջանադրաբար կատարեց իր պարտականութիւնը, որպէսզի մանուկները դաստիարակուին հայ տիպար քրիստոնեայի արժէքներով, միաժամանակ զարգացնելով անոնց միտքն ու գիտելիքները:

Մանկամսուրի տարբեր տարիքի մանուկները ներկայացուցին 4 առանձին պարեր՝ բժախնդրութեամբ պատրաստուած: Ներկաներուն մեծագոյն հաճոյք պատճառեց «Պապիկն ու Շողգամը» պարային թատրոնը, որուն միջոցով փոքրիկ-

ները պատմեցին միասնութեան գաղափարին նուիրուած ծանօթ պատմութիւնը:

Եզրափակիչ խօսքով հանդէս եկաւ Մեսրոպեանի տնօրէն պարոն Կրէկուար Գալուստ: Ան բարձրօրէն

գնահատեց մանկամսուրի պատասխանատուին եւ անձնակազմի անդամներուն աշխատանքը, որ ներկայ պայմաններուն համեմատ արդիւնաւորութեամբ հրաշքի մը կարելորութեամբ: Ան գոհունակութիւն արտայայտեց, որ մանկամսուրի մանուկները հանրութեան առջեւ կը ներկայանան աւելի ինքնավստահ եւ ուրախ քան երբեք, ինչ որ ինքնին կը բնորոշէ այն կրթական միջավայրը, ուր անոնք կազմաւորուեցան անցնող տարիներուն:

Շար. Էջ 05

Լիբանանահայ Դպրոց

ՀԲԸՄ- ՅԵԸ-ի Նախաձեռնությամբ Հանդիպում Ճարտարագետ Ալեք Մելքոնեանի Հետ

ՀԲԸՄ-ՅԵԸ-ի կազմակերպությամբ, Հինգշաբթի, 30 Յունիս 2022, երեկոյան ժամը 7.30-ին հանդիպում մը տեղի ունեցաւ ՅԵԸ-ի սկաուտական շարժումին մէջ ծառայած, Հարաւային Գալիֆորնիայի ճարտարագիտութեան հաստատութենէն վկայեալ Ալեք Մելքոնեանին հետ, ՀԲԸՄ-ի «Տեմիր-ճեան» կեդրոնին մէջ:

Հանդիպումին ներկայ գտնուեցան ՀԲԸՄ-ի Լիբանանի Շրջանակային վարչութեան ատենադպիր Սիլվա Լիպարիտեան, ՅԵԸ-ի կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Վիգէն Զերչեան, Կեդրոնական վարչութեան անդամ՝ Յակոբ Զըղլեան, Գեորգ Սանթուրեան, հիւրեր, Նար Խաչատուրեան, Հրայր Խաչատուրեան, Սարգիս

Ազատեան, Վահան Գասարճեան, Վաչէ Մելքոնեան, ՀԲԸՄ-ՅԵԸ-ի երիտասարդական, համալսարանական, սկաուտական շարժումներու ներկայացուցիչներ: Շահեկան այս միջոցառումին բացումը կատարեց Յակոբ Զըղլեանը եւ բացատրեց հանդիպումներուն նպատակը: ՀԲԸՄ- ՅԵԸ-ի երիտասարդական

կեդրոնին նախաձեռնությամբ հանդիպումներու այս շարքը, երիտասարդ շրջանաւարտները կը քաջալերէ Միութեան յարկին տակ նախաձեռնութիւններ վերցնելու, կարողութիւններ դրսեւորելու, ծանօթութիւններ հաստատելու եւ համախմբուելու:

Ալեք Մելքոնեան, իբրեւ առաջին ուսուցիչը եւ խորհրդատուն ՀԲԸՄ-ի Նորագոյն ծրագիրներէն՝ Innovation Studios-ի, (սոյն կառոյցը կը փորձէ կամուրջներ հաստատել միջազգային գիտութեան, արհեստագիտութեան, ճարտարագիտութեան, ուսողութեան եւ հայ մշակոյթի միջեւ), ներկաները խանդավառեց համապարփակ տեղեկութիւններ հաղորդելով անցեալի եւ ապագայի իր ծրագիրներուն մասին:

Այս առիթով, ան երախտագիտութիւն յայտնեց ՀԲԸՄ-ՅԵԸ-ի սկաուտական շարքերէն ձեռք բերած փորձառութիւններուն համար, ապա պատասխանեց ուղղուած հարցումներուն:

Հետաքրքրական հանդիպումի աւարտին տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

Չորս տարուան մէջ կրկնապատկուած թիւ մը.

59 Փոքրիկներ Մեսրոպեան Վարժարանի...

Սկիզբը Էջ 04

Պարոն Գալուստ շնորհակալութիւն յայտնեց Սուրբ Փրկիչ եկեղեցւոյ ժողովրդապետութեան հոգեւորականներուն, ծնողներուն եւ Մեսրոպեանի բարեկամներուն, որոնք զօրակցեցան վարժարանին, բոլորելու համար տարի մը եւս՝ գոհացուցիչ արդիւնքներով:

**Տեղեկատուական գրասենեակ
Հայ Կաթողիկէ Մեսրոպեան
Բարձրագոյն Վարժարանի**

Photo Raffi

Մշակութային Արձագանգ

Նոր Հրատարակութիւններ

– Ազնաւորեան Չարեհ արք., «Մերտողութիւն Յայտնութեան գրքի», արեւելահայերէն երկրորդ հրատարակութիւն, հրատարակութեան պատրաստեցին Գեորգ Եազըճեան եւ Մարգարիտա Խաչատրեան, խմբագիր՝ Մարգարիտա Խաչատրեան, «Հայաստան» հրատարակչութիւն, Երեւան, յունիս 2022, 352 էջ (14,6 x 20,1 սմ.) (Նոր Կտակարանի վերջին գիրքի՝ Յովհաննու Յայտնութեան համար առ համար բացատրութիւնը):

– «Արդարացի լուծում. Հատուցումներ Հայոց ցեղասպանութեան», անգլերէն թարգմանեց Սուսիի Ծորճ Տիպօ, Հայէպ, 2022 (արաբերէն):

– Գարագաշեան Մատլէն, «Հայ անձնաւորութիւններ Ռուսական արդի եւ ժամանակակից պատմութեան մէջ», երկրորդ՝ լրամշա-

կուած եւ վերանայուած հրատարակութիւն, «Արարատ» հրատարակչութիւն, Պուքրէշ, 2021 (բազմաթիւ լուսանկարներ, օգտագործուած աղբիւրներու եւ յիշատակուած անձնանուններու ցանկեր) (ռումաներէն): Տպագրուած է Ռումանիոյ հայոց միութեան հովանաւորութեամբ:

– Եսայեան Չապէլ, «Աւերակներուն մէջ», վերահրատարակութիւն, հրատարակութեան պատրաստեց եւ վերջաբանը գրեց Արթուր Անդրանիկեան, «Սփիւռք» մատենաշար, «Էտիթ փրինթ» հրատարակչութիւն, Երեւան, 2021, 272 էջ (13 x 20,1 սմ.) (Առանայի եւ Հայէպի նահանգներու 1909-ի ապրիլեան կոտորածներու հետեւանքներու ականատեսի վկայութիւններ):

– Թաշճեան Լուի, «Պէյրուքի

հայանուն փողոցները», տպարան «Արագ», Պէյրուք, 2022: Հրատարակութիւնը հովանաւորած է «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկ-կոլեկիւնը:

– Իսահակեան Աւետիք, «Վարպետը», հայերէն թարգմանեց Գարուն Սարգսեան, «Նայիրի» հրատարակչութիւն, Թեհրան, 2022, 315 էջ (Իսահակեանի արձակ բանաստեղծութիւններու, պատմուածքներու, առակներու եւ հեքիաթներու ընտրանի) (պարսկերէն):

– Կուսթ Վոլֆկանկ (կազմող եւ խմբագիր), «Հայոց ցեղասպանութիւնը – Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան դիւանատան վաւերագիրները, 1915-1916», թարգմանիչ՝ Փարվին Տանեշվար, «Աֆքար» հրատարակչութիւն, Թեհրան, յունիս 2022

(պարսկերէն):

– Հոսֆէլտ Ռոլֆ, «Մահ անապատում – Հայոց ցեղասպանութիւնը», թարգմանիչ՝ Արամ Պօղոսեան, համաթարգմանիչ եւ բովանդակային խմբագիր՝ Ալլա Խառատեան, հրատարակիչ՝ Զոնրատ Ատենաուեր հիմնադրամ (Գերմանիա), Երեւան, 2022, 336 էջ (15,5 x 21 սմ.): «Սոյն գիրքը թարգմանուել եւ տպագրուել է Զոնրատ Ատենաուեր հիմնադրամի աջակցութեամբ: Գրքի թարգմանութիւնը մասնակիօրէն համաֆինանսաւորուել է «Փիւնիկ» բարեգործական հիմնադրամի կողմից»:

– Մանուկեան Արէլ քահանայ, «Հայ եկեղեցւոյ սարկաւագուհիները», «Սիփան» հրատարակչութիւն, Պէյրուք, մայիս 2022, 216 էջ (15,5 x 23 սմ.):

Շար. Էջ 07

Ապագայատեսիլ Սփիւռքը՝ Գործնական Ծրագիրներով

Դոկտ. ԱՐԱ ՍԱՅԵՂ

Սոյն տարուայ Յունիսի երկրորդ կիսուն, Երեւանի մէջ լոյս տեսաւ գաղափարական, մասնագիտական թէ յարանուանական իրենց պատկանելիութիւններէն անկախ, հոյլ մը աշխարհով մէկ ցիրուցան, բայց անխտիր բոլորը Նոյն ցաւոտ մտահոգութեամբ, հարուստ ազգային թէ համայնքային կենսափորձով, մասնագիտական հմտութեամբ, բեղուն փորձառութեամբ սփիւռքահայ, գիտական կառույցներու եւ այլազան բնագաւառներու մէջ ազդեցիկ դերակատարութիւն ունեցող քսան մտաւորականներու կողմէ առաջարկուած լրջամիտ ծրագիրներու հատընտիր մը՝ «**ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ԸՆԿԱՅՈՒՆԱԾԵՆ ԴԵՎԻ ԱՊԱԳԱՅԱՏԵՍԻՒ ՍՓԻՒՐՔ, ԻՆՆ ԲԱՐԵՎԻՈՒՅԵԼ ԵՒ ԻՆՆԱԿԵՒՅԵԼ ՎԵՐԱԿԱԳՄԱԿԵՐԱԿԵԼ**» խորագրեալ հատորը, որ կը բաղկանայ 150 էջէ:

«2022ը՝ Սփիւռքի Տարի» Արամ Ա Վեհափառի Կաթողիկոսական կոնդակով հռչակագիրը յանձնառու եւ պարտաւորիչ համարելով՝ Յունուարի վերջին օրերուն գործնական ծրագրի մը մտայղացումն ու նախաձեռնութիւնը առաջ բերած էր, 2011-ին հիմնած եւ մինչեւ օրս շուրջօրեայ սփռուող www.radio-ayk.com առցանց ձայնասփիւռի կայանի հիմնադիր ու հաղորդավարուհի՝ Շաքէ Մանկասարեանը: Գիրքին մեկենասն է Շաքէ եւ Մարք Կրոկըն ամուլը: Խմբագրական խորհուրդ ունենալով՝ առակագիր Եզնիկ Բալայեանը, գրողներ՝ Գեորգ Պետիկեանը, Ռուբէն Յովակիմեանը, գեղանկարիչ՝ Վիգէն Շարոյեանը, իսկ հատորին խմբագրութիւնը ստանձնած են՝ Փրոֆ. Արա Սայեղ եւ Շաքէ Մանկասարեանը:

Հայկական Սփիւռքը իր գերյոգնած մարտահրաւերներով, համաշխարհայնացումի քաջքոտուքին դիմաց անհաստատ, օրէ օր որակի սով մը ապրող, ինքնամաշումի իրավիճակէն, բեւեռացած խրամատներէն, ապագայի անորոշ հորիզոնէն դուրս բերելու համար զգաստացնող ահազանգի մը կը կարօտի, թմրութիւնը թօթափեցնող անյետաձգելի ուժգին սթափումի մը պահանջը ունի: Արամ Ա Կաթողիկոս այդ մարտակոչը խստաշունչ բարձրաձայնեց, վտանգները ահազանգեց եւ վերջապէս անկիւնադարձային հռչակագիրով մը ազդարարեց:

Ուստի անմիջական ելքեր փնտռելու գործնական ռազմավարութեան խիստ պահանջի դիմաց ենք: Լոզունքներէ, տրոնաշարք տրամաբանութենէ շատ հեռու, բուժելու կամքով եւ կարողութեամբ, գիտական հմտութեամբ տոգորուած, փորձառու եւ արհեստավարժ լրջախոհութեամբ գործելու ու մասնագիտացած ուղղութիւններով ընթանալու անյետաձգելի հրամայականին դէմ յանդիման ենք ազգովին:

Վերջին տասնամեակներուն տեղի ունեցած բոլոր շնորհակալ նախաձեռնութիւնները, զանազան համայնքային հանդիպումները, գաղութային խորհրդակցութիւնները, քննարկումները, խորհրդաժողովները, համագումարները, լսարանները եւ այլն, մնացին անպարտադիր եւ անկախ, տեսական եւ անկաշկանդ պարունակի կամ մակարդակի վրայ: Նոյնիսկ մարտահրաւերները, վերլուծումները եւ ահազանգող ալեկոծումները կարծես անհետացան, զգուշացնող տագնապները շոգիացան՝ մնալով միայն մամուլի էջերուն վրայ իբրեւ յիշատակելի եւ չգործադրուած իրադարձութիւններ, անցուդարձեր:

Ուստի գործնական ծրագիրներ մէջտեղ բերելու համար, խիզախութիւն մը պէտք չէր, միայն գործը նախաձեռնելու եւ մասնակցելու զօրեղ կամք ու իրագործելու հաստատական հաւատքի պէտք ունէր: Այս հատորը այդ հաւատքի եւ գործելու ձեւաչափի վառ ապացոյցն է, հաւաքական աշխատանքի դրսեւորումին գործնական մէկ նմուշը: Մէկ խօսքով այս հատորին մէջ տեղ գտած են այլընտրանքային լուծումներ, ելքեր ու գործադրելի առաջարկներ, որոնք անհասցէ չմնացին:

Նման ծրագիրներու հատոր մը միասնական խտացուած ճիգերու արգասիքն է, փաստացի հաստատում մըն է, թէ հայկականին զուգահեռ, համահայկականը նախաձեռնելու, ծրագրելու եւ գործադրելու կամք, կարելիութիւններ եւ գործիքաւորում կարելի է որոնել:

Խմբագրութեամբ՝
Փրոֆ. Արա Սայեղ եւ Շաքէ Մանկասարեան

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Ընկալուածէն
Դեպի Ապագայատեսիլ Սփիւռք

ԻՆՆ ԲԱՐԵՎԻՈՒՅԵԼ
ԵՒ ԻՆՆԱԿԵՒՅԵԼ
ՎԵՐԱԿԱԳՄԱԿԵՐԱԿԵԼ

Երեւան
2022

Բազմանշանակ եւ օրինակելի է նման անձնական նախաձեռնութեամբ ծնունդ առած եւ հաւաքական աշխատանքով աւարտած գործնական ծրագիրներու հատոր մը: Աշխատանք մը որ պէտք է ըլլար հայկական սփիւռքի անսնդական կառույցներու, զանազան ղեկավար միաւորներու գործնական առաքելութիւնը, հեռատես ռազմավարութեան առաջնահերթութիւնը, գերագոյն նպատակը՝ մեր ներուժը համախմբելու, կամրջելու, շաղկապելու, ծրագրաւորելու, մասնագիտական հարթակներ ստեղծելու եւ միասնական համագործակցութիւնը ամրապնդելու, հայ մտաւորականներու փաղանգները համախմբելու գերանհրաժեշտ օրակարգերու հիմնական ծրագիրներու շուրջ՝ որ կը կոչուին Սփիւռքի գոյառումի գերխնդիրներ:

Գործնական ծրագիրներ առաջարկելու, մշակելու նախաձեռնութեան մը մասնակցիլը պիտի նշանակէր թէ սփիւռքի մէջ թեւեւ քիչ, բայց կան տակաւին գործնական, լաւատեսութեան լուսաշիթերու հաւատարմող հոյլ մը, որոնք կը տառապին զօդելու հայ մտաւորականները, կը տագնապին անոնց միջեւ ամրապնդելու շինիչ կապն ու կամուրջը, կը միտին միասնականութեան հարթակներ ստեղծելու, անդդողելի կամք ունին Նոյն թիրախին ծառայելու, զօրակցութեան ձեռք երկարելով սփիւռքահայ միաւորները դրդելու, շահագրգռելու, միտք-մտքի կցելով մտախոհելու, միասնականութեան միախորհուրդ հոգին գործնականացնելու, բարձրահունչ մարտակոչերը լսելի դարձնելու, ահազանգային աղաղակ մը հնչեցնելու գերագոյն նպատակին՝ թէ՛ հայկական եւ թէ՛ համասփիւռքեան մեր կեանքի մէջ:

Շաք. էջ 07

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՏՔԵՐԸ

Պատմական Ակնարկ՝ Արամ Ա Վեհափառի Հռչակած Տարիներուն	Շաքէ Մանկասարեան
Հայ Հաւաքական Հեղինակաւոր Խորհուրդ մը ապաւեն է գերանհրաժեշտ Խնդիրներու հանգուցալուծման	Դոկտ. Անդրանիկ Տազեան
Սփիւռքի մրցումակ գիտական կեդրոնները այլընտրանքային անհրաժեշտ թրուածին	Դոկտ. Արա Սայեղ
Միով բանի՝ դեպի հայրենիք՝ փրկելու համար սփիւռքի մշտնապատ իրականութիւնն ու ապագան	Պատմաբան՝ Անետիա Ռազմիկ
Հայ ազգային ունեցածքներու եւ անոնց առողջ կառավարումը՝ գերհրամայական	Պատմաբան՝ Գեորգ Լաքայի (Եւրոպեան)
Շեփուրէլ ազգային գիտակցութեան իմաստն ու էականութիւնը, հայերէն լեզուի եւ հայրենիքի սէրն ու յարգանքը	Գրող՝ Գեորգ Պետիկեան
Համացանցային ուսուցումը՝ հայեցի կրթութեան միաւորող կամուրջ է Ազգային Ռազմավարութիւնը՝ Լուսաւոր Հորիզոն	Դոկտ. Երուանդ Ջորեան Ջանէն Խանճեան
Փրկելը մեր ոսկեղենիկը՝ «ընդհանուր յանձնախումբ»ի մը մշակութային միասնական ձեռնարկներով	Հարստարագէտ՝ Թադէոս Եսայեան
Սփիւռքը կազմակերպելու համաձայնագիրները՝ խթան միջ-համայնքային կապերու վերաշխուժացման	Դոկտ. Խաչիկ Տէր Դուլսեան
Երիտասարդութեան վստահիլ մասնագիտական կրթական գործը, ըստ անհրաժեշտութեան, պահանջի եւ ներուժի	Կարօ Մանճիկեան
Հայերէնը եւ հայակրթութիւնը կենքի չափ կարեւոր են ու ժայռն են նպատակ	Միհրան Քիւրտոյեան
Ոսկեղենիկը յանձնել հայրենաւանդ եւ մասնագիտացած մանկավարժ մշակներու	Յակոբ Ա. Մարկուսազ Պարսումեան
Սփիւռքի Հայկական Խորհրդարանի Մեկնարկման Ծրագիր	Խմբագիր՝ Յարութ Սասունեան
Դեպի երկիր կարգախօսը հայաշատի ճանապարհն է նաեւ հողահաւարին	Հարստարագէտ՝ Պետրոս Պետրճիքեան
Բազմաշերտ վերակառուցումը, Մայր հայրենիքի սատարումը սփիւռքի ապագային՝ ցանկալի ցուցանիշները	Գրող՝ Ռուբէն Յովակիմեան
Համասփիւռքեան ինքնավարութեան իրատեսականը հայ սփիւռքի կեդրոնաձիգ հիմնականող	Մայրի Գասպարեան
Սփիւռքի հայապահպանումը հիմնական գործնական պահելու ապագայի առողջ յաջորդականութիւնն ու պատկանելիութիւնը եւ ազգային շահերը	Մարգիտ Մանուկեան
Համագաղութային Վերակազմաւորման Յանձնախումբի մը ներուժը՝ Կիպրահայ համայնքի վերակազմաւորման հետեակար	Մեայուհ Արմենակեան
Ուսումնակրթական համակարգերը սեանել ժամանակակից օժանդակ արհեստագիտութիւններով	Գեղանկարիչ՝ Վիգէն Շարոյեան

Ապագայատեսիլ Սփիւռքը՝ Գործնական Ծրագիրներով

Սկիզբը Էջ 06

Հատորին մէջ յիշուած գործնական ծրագիրները կարելի է համարել համեստ ձեւաչափով լուսամուտեր, անոնց ընդմէջէն արտասփռող միտքերը ճաճանչող շողերու նման կարող են սփիւռքի՝ հայապահպանութեան, հայակրթութեան, ազգային ունեցուածքներու կառավարում, հայահաւաքի, բազմաշերտ վերակառուցումի, գիտական կեդրոններու, տեղեկագիտական, թուային եւ օժանդակ արհեստագիտութիւններու, ինքնութեան եւ այլ բաղադրիչ բնագաւառներու վրայ լոյս սփռել, մատչելի դարձնել:

Գիրքի կազմին վերջին էջին գետեղուած՝ ծրագիրներու հիմնական միտքերը, կը պարզաբանեն հատորին մէջ տեղ գտած ծրագիրներու բանալի ուղղութիւնները, կը փոխանցեն լուծումներու յստակ մտապատկեր մը, կենսագործելի մտադաշտեր կը թելադրեն, բարեյուշութիւններու կը մղեն:

Համոզիչ եւ արդար է, որ մեր ազգային տեսական բարձրագոյ լոգուքները, որոնք ընդհանրապէս ժամանակի հոսանքին հետ խափուսիկ կը դառնան եթէ չգործնականացնենք զանոնք, լայկան եւ տրտնջացող տրամաբանութեամբ ճապող ազգայնական եւ հրապարակային աղմկարար ճառերու կը վերածուին, մէկ խօսքով ապաշնորհ քարոզչութիւններ եւ ընդհանրապէս՝ խօսոյթներ կը մնան, մակերեսային տեսաբանութեամբ, եւ մանաւանդ զգացական մօտեցումով համակուած են, Եթէ չգործնականացնենք այդ բոլորը իմաստալից ծրագիրներով:

Ապացոյց է նաեւ, որ նոր հայ սերունդի խորտակիչ մասը անդրդուելի է, ականջները խուկ կը ձեւացնէ այդ բոլորի դիմաց որով այդ բոլոր մարտահրաւերները մնացած են միայն տեսական

եւ հատուածական պարունակին մէջ: Ուստի գործնական նորարար ռազմավարութեամբ պէտք է զրուցել, համոզել մեր մտասեւեռումին կիզակետը հանդիսացող նոր սերունդը: Խիստ կարիքը ունինք ժամանակակից գիտական, արհեստավարժ եւ հմուտ ճարտարապետումի՝ սփիւռքի մարտահրաւերները տարրալուծելու, ելքեր գտնելու: Ծիշտ այդ մէկն է այս հատորին թիրախը, եւ ուրեմն անոր մէջ տեղ գտած գործնական ծրագիրներուն ճշգրիտ հասցէն:

Աւելորդ չէ նշել, որ ներկայ հատորին մէջ ներկայացուած ծրագիրները վերջակետ մը չեն սփիւռքահայ մարտահրաւերներուն ելքեր որոնելու ճիգերուն ընդ առաջ, որ հաւանաբար ամբողջական ալ չեն, սակայն իրապաշտ ըլլալու համար կարող են համոզիչ խթան հանդիսանալ, մտածելու թելադրիչ նշանոցներ ըլլան նոր ծրագիրներու լուսաբացի մը, օգտաշատ գաղափարներու շահեկան հորիզոններ յորդորելու: Կենսական է շեշտել, որ ներկայացուած մտորումներու, վերլուծումներու, ծրագիրներու աշխատակարգը կարելի է իր բնոյթով՝ եզակի համարել, իսկ իր իմաստով՝ նախաձեռնութիւններու եւ հետագայ հնարաւոր գործնական քայլեր իրականացնելու երթի սկզբնական ՈՒՂԵՑՈՅՑ մը:

Հաւաքական այս նախաձեռնութիւնը վառ օրինակն է, որ տակաւին սփիւռքի մէջ ունինք գործնական ծրագիրներու հաւատացող ու աշխատանք չզլացող ապագայատեսիլ մտաւորականութիւն մը: Կը հաւատանք նաեւ, որ «Սփիւռքի տարի» հռչակագիրը յարմարագոյն գործի կոչնակն է, տալու պահը: Եւ հայը գիտէ, որ ազգաշէն գիտակցութեամբ տալը, նուիրաբերելը զրկանք չէ: Տալը հրճուանք է, երբ թիրախը հայ ազգի ընդհանրական եւ ապագայատեսիլ շահն է:

Մշակութային Արձագանգ

Նոր Հրատարակութիւններ

Սկիզբը Էջ 05

– «Յակոբ Խաչմանեան. Մոռցուած էջեր - Նամականի», խմբագիր՝ Գեորգ Եազրճեան, «Հայաստան» հրատարակչութիւն, Երեւան, 2022, 544 էջ (14,9 x 20,8 սմ.) (ամերիկահայ հասարակական գործիչ, հրապարակագիր եւ խմբագիր Յակոբ Խաչմանեանի (1888, Պարտիզակ – 1968, Նիւ Եորք) փոխանակած նամակները Համաստեղի, Վազգէն Ա.Ի, Բերսաբէ Գրիգորեանի, Վարդգէս Համազասպեանի եւ Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութեան հետ, յառաջաբանի փոխարէն, մեծաթիւ ծանօթագրութիւններ, անձնանուններու ցանկ): Տպագրուած է ՀՀ ԳԱԱ Մանուկ Աբեղեանի անուան Գրականութեան հիմնարկի գիտական խորհուրդի որոշումով:

– Յակոբեան Հրավարդ, Մինասեան Թամարա, Թորոսեան Վահէ, «Արցախի եւ Ուտիքի ձեռագրային ժառանգութիւնը», «Անտարես» հրատարակչութիւն, Երեւան, 2022 (անգլերէն):

– «Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա. կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ – Հայրապետական 25-ամեայ գահակալութիւն (1995-2020) – Արժեւորում եւ վկայութիւններ», հինգ հոգինոց խմբագրական կազմ, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան տպարան, Անթիլիաս-Լիբանան, 2021, 644 էջ (20,3 x 27,9 սմ.) (Արամ Ա.Ի կաթողիկոսական ժամանակաշրջանի համապարփակ,

հանրագիտարանային ներկայացումը, 1 գունաւոր լուսանկար): Հրատարակուած է տէր եւ տիկին Կարօ եւ Սօսի Էշկիեաններու մեկենասութեամբ:

– Տաուսեթ Հարլոյ, «Գաղտնագրութիւն միջնադարեան Հայաստանի առեղծուածները – Օքսֆորտի համալսարանի Գալուստ Կիւլպենկեանի անուան Հայկական ուսումնասիրութեանց առաջին փրոֆեսոր Հարլոյ Ժեյմս Ֆրենք Տաուսեթի ուսումնասիրութիւններու հաւաքածոն», կազմող, ներածականի եւ մուտքի խօսքի հեղինակ Վրէժ քահանայ Ներսիսեան, «Անկիւնաքար» հրատարակչութիւն, Երեւան, 2022, 604 էջ (անուանի հայագետի 1951-1990 ժամանակաշրջանին գրած ուսումնասիրութիւնները հայոց պատմութեան գրականութեան ու լեզուի մասին, 10 լուսանկար) (անգլերէն):

– «Վահան Թեքեան – «Արեւ»ի խմբագրականներ (1915-1945)», կազմողներ՝ Պետրոս Թորոսեան եւ Անդրանիկ Տազեսեան, Հայկազեան համալսարանի հրատարակչութիւն, Պէյրութ, 2022:

– «Վահան Թեքեան – Յօդուածների ժողովածու, Ա. գիրք, 1901-1910», աշխատասիրեց Վարդուհի Դաւթեան, Երեւան, 2022 (յառաջաբան, ծանօթագրութիւններ, անձնանուններու եւ տեղանուններու ցանկեր): Հրատարակուած է Երեւանի «Թեքեան կենտրոն» հիմնադրամի աջակցութեամբ:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

“Դու իմ երգն ես”

Դու լոյս ես ու թրթիռ, բախտն ես իմ միակ վսեմ,
Դու շողն ես իմ սրտի, դու դողն ես իմ շրթի,
լա-լա-լա,
Դու բախտն ես իմ լուսէ, դու սիրտն ես ու տարերքն ես,
Տենչն ես իմ հոգու, երազ եզերքն ես իմ սիրոյ,
անմար երգն ես:

Դու ուր էլ որ գնաս՝ ձեռքդ միշտ բռնած սիրով,
Ես միշտ քեզ հետ կգամ, ես միշտ քեզ հետ կգամ,
լա-լա-լա,
Լի սիրտս հոյգերով, դու սիրտն ես ու տարերքն ես,
Տենչն ես իմ հոգու, երազ եզերքն ես իմ սիրոյ...

Դու շողն ես իմ սրտի, դու դողն ես իմ շրթի,
լա-լա-լա,
Դու բախտն ես իմ լուսէ, դու սիրտն ես ու տարերքն ես,
Տենչն ես իմ հոգու, երազ եզերքն ես իմ սիրոյ,
անմար երգն ես,
Դու իմ երգն ես, անմար երգն ես...

**Երաժշտ. Ռոպերթ Ամիրխանեան
Խօսք՝ Գարիկ Բանդուրեան**

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

05 2022
ՅՈՒԼԻՍ

Կրկ Երկ Երեք Չորե Հնգ Ուրբ Ծրբ

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ԱՐԱՐԱՏ ԽԱՇԱՏՐԻԱՆ
(1903 – 1952)
«Մեանայ Լիճը»

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Սրբազնագոյն Հայրապետին Ձեռամբ...

Սկիզբը Էջ 02

Վեհափառ Հայրապետին ամընթերակայ եպիսկոպոսներն էին Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններու եւ Բաթարի ու Շրջակայից Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Մեսրոպ Եպս. Սարգիսեան եւ Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան Հայոց Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Եպս. Տոնդեան:

Միւռնօրինեքի արարողութեան երգեցողութիւնը կատարեց Կաթողիկոսարանի «Ճնորհալի» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Զոգշ. Տ. Չաւէն Վրդ. Նաճարեանի:

Արարողութիւնը ընթացաւ Աստուածաշնչական եւ աղօթքներու ընթերցումներով՝ Վեհափառ Հայրապետին ու մասնակից եպիսկոպոսներու կողմէ, աղերսելով Աստուծային օրհնութիւն ու Ս. Հոգիին ներգործութիւն: Սրբալոյս Միւռնի պատմական կաթսային կափառիչը բացուեցաւ եւ արարողապետ Գերշ. Տ. Մակար Եպս. Աջգարեանի հրաւերով եպիսկոպոսներ հերթաբար Վեհափառ Հայրապետին յանձնեցին անուշաբոյր վարդի իւղն ու բալասանը, որ յատուկ աղօթքներու ընթերցումով Նորին Ս. Օծութիւնը խառնեց Նոր Միւռնիին: Ապա, ան Նոր Միւռնիին խառնեց Ս. Էջմիածնի Միւռնը, ի նշան Հայ Եկեղեցւոյ անքակտելի միութեան: Եւ, վերջապէս, միւռնաթափ աղանիին ընդմէջէն Վեհափառ Հայրապետը հեղուց եռամեծար հայրապետներուն ձեռքով պատրաստուած հին Միւռնը: Աւարտին, Վեհափառ Հայրապետը հայ Եկեղեցւոյ հաւատքի հօր՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայրապետի Աջով օրհնեց Միւռնն ու ներկայ հազարաւոր ժողովուրդը:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ողջոյնի խօսքը փոխանցեց Գերշ. Տ. Մուշեղ Եպս. Պապայեանը: Ան Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին փոխանցեց եղբայրական ողջոյնները, իսկ ներկայ հոգեւորականաց դասուն եւ հաւատացեալ ժողովուրդին՝ Հայրապետական օրհնութիւններն ու սերը:

Հոգեպարար արարողութեան ավարտին, Սրբազնագոյն Հայրապետը բազմահազար ներկայ հաւատացեալներուն եւ արբանեակային ուղղակի հեռարձակումի ճամբով աշխարհի չորս ծագերուն մեր ժողովուրդի զաւակներուն իր Հայրապետական հոգեշունչ պատգամը յղեց:

Վեհափառ Հայրապետը խօսելով Ս. Միւռնի մասին՝ ըսաւ. **«Սոսկ ծիսական արարողութիւն մը չէ Միւռնի օրհնութիւնը: Ան Աստուծոյ Էջըն Է երկիր ու մարդուն բարձրացումը երկինք: Աստուծոյ ու մարդու հաղորդութեան խորախորհուրդ պահն Է միւռնի օրհնութիւնը՝ Սուրբ Հոգւոյ երկնառաք շնորհներու ներգործութեամբ: Մեր ազգին հոգեւոր պայծառակերպումի ու ազգային վերանորոգման պահն Է միւռնի օրհնութիւնը՝ մեր հոգեւոր ու ազգային աւանդութիւններու, արժէքներու ու ապրումներու միախառնումով: Խոր Է իմաստը եւ հրաշագան խորհուրդը հայու Սրբալոյս Միւռնին: Աստուծոյ ստեղծագործութեան բարիքները կան Միւռնիին մէջ՝ ձեռքի կողքին աւելի քան քառասուն ծաղիկներու եւ հունտերու ներդաշնակ միաձուլումով: Իր նիւթեղէն գոյութենէն անդին՝ երկնային սրբութեան ցօղն Է Միւռնը մեր մեղապարտ կեանքին վրայ ու երկնային լոյսին ճառագայթը մեր խաւար երկնքին վերեւ»:**

Հայրապետը իր խօսքը շարունակելով՝ ըսաւ. **«Միւռնաբոյր այս պահը մեր հոգեւոր կեանքի վերանորոգման, մեր ազգային ինքնութեան վերահաստատման պահ Է ու միաժամանակ՝ երկնային հրաւեր ազգին միւռնադրոշմ զաւակներուն»:**

«Մնացէ՛ք հաւատարիմ ձեր ճակտին վրայ դրոշմուած Սուրբ Միւռնին, անոր խորհուրդին ու հրամայականին: Մնացէ՛ք հաւատարիմ Սրբալոյս Միւռնի յաւերժական պատգամին:

«Սրբալոյս Միւռննով մենք միակամ ենք ու հզօր:

«Սրբալոյս Միւռննով Հայաստանը, Արցախը ու Սփիւռքը անբաժանելի մէկ ամբողջութիւն են:

«Սրբալոյս Միւռննով մենք դէպի յաղթական ապագայ ընթացող ազգ ենք»:

Իր պատգամի ավարտին, Նորին Ս. Օծութիւնը աղօթք վերառաքեց ամենակալ Աստուծոյ՝ խնդրելով Սուրբ Հոգւոյ շնորհները. **«Ո՛վ Տէր, թող այս Միւռնը երկնային օրհնութեամբ շաղախէ մեր ժողովուրդի**

զաւակներուն կեանքի օրերը, մեր մտածումներն ու գործերը:

«Թող այս Միւռնը սրբութիւն ցօղէ տեսանելի ու անտեսանելի մեղքերով լեցուն մեր կեանքին վրայ:

«Թող այս Միւռնի օծումով՝ մեր մանուկներուն կեանքը Սուրբ Հոգւոյն շնորհներով ծաղկի, մեր հոգեւոր մշակները կոչումի խոր գիտակցութեամբ կատարեն իրենց քրիստոսատուր առաքելութիւնը, մեր եկեղեցիները պայծառանան հաւատացեալներու աղօթքով ու մասնակցութեամբ:

«Թող այս Միւռնի հպումով հիւանդները բուժուին, չարիքները հեռանան ու չարերը պարտուին:

«Թող այս Միւռնը լուսաւորէ մեր կեանքի խաւար երկինքը ու մոլոր ճամբաները, սրբէ մեր հոգիները, մաքրէ մեր սրտերը ու օրհնէ մեր կեանքը:

«Թող այս Միւռնը, ո՛վ Տէր, համախմբէ Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի մեր ժողովուրդի զաւակները մէկ ազգի ու հայրենիքի շուրջ՝ մեր պատմութեան այս վճռադրոշմ հանգրուանին:

«Թող այս Սրբալոյս Միւռնը դառնայ յաւերժահոս աղբիւր՝ երկնային բարիքներու, հոգեւոր վերածննդեան, ազգային միասնութեան եւ յաւերժայադէ հայութեան»:

Ապա, իր ողջոյնի խօսքին մէջ, Ասորի եկեղեցւոյ պետ Նորին Սրբութիւն Աֆրամ Բ. Պատրիարքը յայտնեց, թէ հակառակ աշխարհին դիմագրաւած մարտահրաւերներուն, քրիստոնեայ եկեղեցիները միասնաբար կը փորձեն դիմակայել բոլոր տեսակի դժուարութիւնները: Ան վերջիշեց հայ եւ ասորի ժողովուրդներուն եւ եկեղեցիներուն ունեցած դարաւոր յարաբերութիւնը՝ շեշտելով, որ Սրբալոյս Միւռնի օրհնութեան այս արարողութիւնը ամիս կ'ընծայէ վերանորոգելու երկու եկեղեցիներու եւ ժողովուրդներու միջեւ գոյութիւն ունեցող եղբայրական ոգին:

Պատրիարքի խօսքէն ետք, Ֆրանսիա Պապին ողջոյնի խօսքը փոխանցեց պապական ներկայացուցիչը: Պապը իր ողջոյնի խօսքին մէջ անդրադարձաւ Վատիկանի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միջեւ գոյութիւն ունեցող սերտ յարաբերութեան եւ իր աղօթքը միացուց Անթիքիայի Մայրավանքին մէջ հաւաքուած ուխտաւոր ժողովուրդին:

Սրբալոյս Միւռնի օրհնութեան արարողութիւնը իր ավարտին հասաւ Վեհափառ Հայրապետին «Պահպանիչ» աղօթքով, «Կիլիկիա» քայլերգով եւ «Ի վեհ բարձանք» ու «Կիլիկեան ուխտի» Հայրապետական մաղթերգերով:

Վեհարանի մուտքին, Վեհափառ Հայրապետը Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայրապետին Աջով օրհնեց հաւատացեալ ներկայ ժողովուրդը:

Սրբալոյս Միւռնն...

Սկիզբը Էջ 03

Ազգի մը համար նահատակներ յիշելը հաւաքական գիտակցութեան նշանն է: Իսկ փոքր ազգի մը համար նահատակները ոգեկոչելը սրբութիւն է: Այս սրբութիւնը կարելի է պահել ու ապագայի գիտակցութեան վերածել միայն պահանջատիրական ոգիով: Վերջապէս, 2015-ի Միւռնօրինեքին Վեհափառ Հայրապետին կողմէ ճշդուեցաւ մեր յառաջիկայ 100-ամեակը ապահովող երրաբար նշանաբանը՝ **«Յիշել, յիշեցնել ու պահանջել»**, այլ խօսքով՝ անցեալը չմոռնալ, ներկային յիշեցումներ կատարել եւ ապագային համար պահանջել: Հայրապետը, իր պատգամին մէջ կ'ուխտէր պահանջատիրական երթը վերանորոգ հաւատքով շարունակել, եւ Միւռնի երկնային զօրութիւնը կը միախառնէր հայ ազգի գոյապայքարի կամքին՝ ըսելով. **«Սրբալոյս Միւռնին օրհնութիւնը կոչ մըն Է մեր ժողովուրդի զաւակներուն՝ մեր պահանջատիրական պայքարը Միւռնի հոգեւոր զօրութեամբ թրծելու»:**

Այս բոլոր ճշմարտութիւններուն լոյսին տակ արժան է, որ հիմա, յօժար ծնրադրութեամբ եւ կատարեալ երկիւղով՝ Սուրբ Հոգւոյն տեսանելի ու շօշափելի ներկայութեան դիմաց դողդալով առ Աստուած երգել. **«Սուրբ, սրբէ անդրանիկդ՝ հայ ազգը ողջ, մեղքերէ ու յանցանքներէ. Սուրբ, բժշկէ վկաներդ, ախտերէ ու անճարակ հիւանդութիւններէ. Սուրբ, փրկէ ժողովուրդդ, երեւելի ու աներեւոյթ թշնամիներէ. Ամէն»:**